

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ
Циклова комісія аеронавігації

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
до практичних занять
навчальної дисципліни
«Безпека авіації: основи безпеки польотів»
обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Аеронавігація

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.2021 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 22.09.2021 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 22.09.2021 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії аеронавігації протокол від 30.08.2021 № 1

Розробник: викладач циклової комісії аеронавігації, спеціаліст Дроздова С.П.

Рецензенти:

1. Викладач циклової комісії Авіаційного транспорту, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, викладач-методист Тягній В.Г.
2. Професор кафедри аеронавігаційних систем навчально-наукового інституту Аеронавігації, електроніки та телекомунікації Національного авіаційного університету, доктор технічних наук, доцент Шмельова Т.Ф.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1 Історичний огляд дій та помилок в області безпеки польотів в АТС	2	2	0	0	0	0	Лекційне заняття по темі 12, (2 год.)
Тема 2 Система управління безпекою польотів	2	2	0	0	0	0	Лекційне заняття по темі 13, (4 год.)
Тема 3 Авіаційна техніка та БП	10	4	0	6	0	0	Лекційне заняття по темі 14, (6 год.)
Тема 4 Нормування льотної придатності та сертифікація елементів АТС	4	4	0	0	0	0	Лекційне заняття по темі 15, (6 год.)
Тема 5 Критерії БП	8	2	0	0	0	6	Лекційне заняття по темі 16, (2 год.), реферати
Тема 6 Несприятливі події в АТС. Наслідково-слідчі зв'язки при їх виникненні	4	4	0	0	0	0	Лекційне заняття по темі 17, (4 год.), реферати
Тема 7 Розслідування АП та інцидентів	16	10	0	0	0	6	Лекційне заняття по темі 18, (14 год.), реферати
Тема 8 Сучасні засоби до запобігання АП та інцидентів	10	4	0	0	0	6	Лекційне заняття по темі 19, (6 год.), реферати
Тема 9 Вивчення інформації по БП	4	0	0	4	0	0	Поточне усне опитування, оцінка виконання практичних робіт за індивідуальними варіантами, тестові завдання по темі 20, (2 год.). Контрольна робота (2 год.)
Всього за семестр № 8:	60	32	0	10	0	18	Екзамен

2. Методичні вказівки до практичних занять

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема 9 Вивчення інформації по БП

Навчальна мета заняття: розширення, поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих курсантами на лекціях та в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення курсантів .

Кількість годин - 4 години

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу

Навчальні питання:

1. Ознайомити курсантів з неблагодіприємними подіями в ЦА України з метою запобігання авіаційних подій в майбутньому.
2. Вивчення інформації по БП.
3. Вивчення причин авіаційних подій.
4. Вивчення заходів по запобіганню авіаційних подій.

Література: Література [1, 2, 4–6].

План проведення заняття

I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів освіти по темі практичного заняття.

II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням, розв'язування контрольних тестових завдання

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема № 3 Авіаційна техніка та БП

Навчальна мета заняття: перевірити знання курсантів по результатам вивчення дисципліни «Безпека польотів (Основи безпеки польотів)»

Кількість годин - 6.

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу

План проведення заняття

I. Проведення контрольної роботи

II. Порядок проведення основної частини заняття: індивідуальні завдання наведені у комплекті навчально-методичного забезпечення «Контрольні роботи»

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

3. Рекомендована література

Основна література:

1. Загальні правила польотів у повітряному просторі України від.06.02.2017 №66/73
2. В.В. Зубков, Е.Р. Мінаєв. Основи безпеки польотів. "Транспорт".1987.
3. Постанова Верховної Ради. Повітряний кодекс України. Керівний. Київ, 2014.
4. Олійник В.Г. Льотна експлуатація вертольотів. Посібник, КЛК, 1992.
5. Олійник В.Г. Запобігання АП. Посібник. Київ, 1995.
6. Р.В.Сакач. Безпека польотів. Підручник. М."Транспорт", 1989.
7. В.В. Михайлов та ін. Методи зчитування льотної інформації . Москва, 1987.
8. Аналіз стану аварійності в ЦА 1998-2019г.г..Київ, Державіаслужба, Інформаційні бюлетні з БП
9. Положення про систему управління БП на авіаційному транспорті. Наказ№ 895. Київ, Державіаслужба, 2006.
10. Виживання. Пам'ятка. М,"В.Т."1988.
11. Платонов К.К., Гольштейн Б.М. Основи авіаційної психології. М,"В.Т." 1987.
12. Картамишев П.В. Методика льотного навчання. Посібник, М. „Транспорт”, 1974.
13. Людський фактор та БП. Посібник, М,"В.Т.", 1987.

Додаткова література:

14. Керівництво з розслідування АП та інцидентів. Дос9756-А №965. Монреаль,2000.
15. Правила розслідування АП з цивільними ПС в Україні. Київ, Державіаслужба, 2005.
16. Керівництво по запобіганню АП. Дос 9433-А№923.Монреаль, ІКАО, 1987.
17. КЛЕ Мі-8МТВ. МГА,1996